

ETHOS

Rok 15
2002 nr 1-2(57-58)

O SOLIDARNOŚĆ RODZINY NARODÓW EUROPY

- * Od Redakcji – Europa: wezwanie do solidarności (C. R.) 7
- * JAN PAWEŁ II – Nowy europejski dom potrzebuje wolności i solidarności (Fragmenty przemówienia przed Bramą Brandenburską w Berlinie 23 VI 1996) 15

„O SOLIDARNOŚĆ RODZINY NARODÓW EUROPY”

Symposium Instytutu Jana Pawła II KUL i Domu Fundacji Jana Pawła II

KSIĄDZ BISKUP STANISŁAW DZIWIŚ DOKTOREM HONORIS CAUSA
KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO

13 maja 2001 roku

- * List ks. prof. T. Stycznia do Rektora KUL ks. prof. Andrzeja Szostka w sprawie nadania tytułu Doktora Honoris Causa KUL Księdzu Biskupowi Stanisławowi Dziwiśowi 23
- * Stanisław NAGY SCJ – Świadek daru i tajemnicy. Laudacja Doktoratu Honoris Causa dla Jego Eksceleńcji Księdza Biskupa Doktora Stanisława Dziwiśa, Proprefekta Domu Papieskiego 26
- * Bp Stanisław DZIWIŚ – Dar i tajemnica 33

O MORALNY FUNDAMENT EUROPY

Debata Okrągłego Stołu

14 maja 2001 roku

- * Abp Józef ŻYCIŃSKI – Słowo do uczestników symposium „O solidarność rodziny narodów Europy” 47
- * Tadeusz STYCZEŃ SDS, Stanisław MAJDAŃSKI, Cezary RITTER – Moralny fundament Europy, czyli o cywilizację życia. Wprowadzenie do Symposium „O solidarność rodziny narodów Europy” 50

V-27970

- * Bp Egon KAPELLARI – Europa 2001 – nadzieje, doświadczenia, wyzwania **67**
- * Abp Henryk MUSZYŃSKI – Jedność Europy ze szczególnym uwzględnieniem historycznej roli Gniezna **79**
- * Abp Kazimierz MAJDAŃSKI – Ocalić człowieka **90**
- * Kard. Marian JAWORSKI – Metafora „dwóch płuc” Europy **94**
- * Ks. Stefan BATRUCH – Jana Pawła II profetyczna wizja „dwóch płuc” Kościoła widziana z perspektywy grekokatolickiej **97**
- * Natalia GORBANIEWSKA – Solidarność: trochę historii **100**
- * Andrzej ZOLL – Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Wspólne dziedzictwo **104**
- * Maciej BEDNARKIEWICZ – Umiejętność rozstrzygania sporów jest siłą Europy **109**
- * Jerzy KŁOCZOWSKI – Kilka refleksji historyka wokół moralno-politycznego przesłania Unii Lubelskiej dla naszych czasów **113**
- * Manuel HERDER – Europa potrzebuje teologii **121**
- * Ks. Stanislav ČEGOVNIK – Przyczyńmy się do tej budowy **125**
- * Ks. Erich AICHHOLZER – „Za łaską Boga jestem tym, czym jestem” **126**
- * Alphons HORTEN – Obowiązki chrześcijanina w państwie demokratycznym **128**
- * Cezary RITTER – „Etyka siłą Papieża”, czyli Jana Pawła II wizja zjednoczonej Europy **134**
- * Tadeusz STYCZEŃ SDS – Między troską i nadzieją. Rodzinne spotkanie wokół Papieża rodziny – w dwudziestą rocznicę zamachu na Jego życie – w sercu Europy. Przypadek? **144**
- * Kard. Franciszek MACHARSKI – Dążenie do jedności – wyzwaniem dla wiary. Homilia wygłoszona podczas Mszy św. odprawionej na zakończenie sympozjum „O solidarność rodziny narodów Europy” **156**

„PRAWDZIWA JEDNOŚĆ EUROPY MUSI BYĆ JEDNOŚCIĄ DUCHA”
Przemówienia Jego Świątobliwości Papieża Jana Pawła II

- * Na poszanowaniu prawa do życia zasadza się prawdziwa godność Europy (Rzym, 18 XII 1987) **161**
- * Szeroko otwarty wieczernik dziejów (Gniezno, 3 VI 1979) **163**
- * Tylko z Chrystusem można zbudować nowy dom dla Europy (Gniezno, 3 VI 1997) **165**
- * Odpowiedzialność za prawdę poznawaną i przekazywaną (Lublin, 9 VI 1987) **167**
- * Kulturalna wspólnota kontynentu nie jest zrozumiała bez chrześcijańskiego orędzia (Wiedeń, 10 IX 1983) **171**

- * Odpowiedzialność za nową epokę kultury (Wilno, 10 IX 1993) 173
- * Tu znajduje się kamień węgielny europejskiej jedności (Welehrad, 22 IV 1990) 175

**„PRYMAT PRAWDY NAD WŁADZĄ
«NON POSSUMUS» W POLITYCE... DLACZEGO?»**

Symposium zorganizowane przez Przewodniczącą Rady Miejskiej w Lublinie
i Instytut Jana Pawła II KUL
16 X 2001

- * Helena PIETRASZKIEWICZ – Słowo wstępne 179
- * Bp Mieczysław CISŁO – Słowo do uczestników sesji w Trybunale Koronnym 183
- * Abp Józef ŻYCIŃSKI – Przesłanie do uczestników sympozjum „Prymat prawdy nad władzą. «Non possumus» w polityce... Dlaczego?” 184
- * Tadeusz STYCZEŃ SDS – Prawe sumienie w służbie rodziny i państwa prawnego prawa 185

**O MORALNY FUNDAMENT WŁADZY
Debata Okrągłego Stołu**

- * Wojciech CHUDY – Wprowadzenie 193
- * Mieczysław A. KRĄPIEC OP – „Non possumus!” w obronie człowieka 195
- * Tomasz STRZEMBOSZ – Dwa oblicza cenzury 197
- * Jerzy UMIASTOWSKI – Ksiądz Jerzy Popiełuszko – współtwórca ethosu solidarności 200
- * Andrzej ZOLL – Godność człowieka źródłem jego wolności, praw i obowiązków 202
- * Wojciech ŁĄCZKOWSKI – O godziwe prawo 204
- * Andrzej SZOSTEK MIC – Polityka i prawdomówność 209
- * Alicja GRZEŚKOWIAK – Misja parlamentarzysty w obronie życia poczętego 212
- * Dyskusja 214
- * Paweł KAWALEC – Presupozycje logiczne „non possumus”. Glosa do dyskusji 230
- * Helena PIETRASZKIEWICZ – Słowo końcowe 234
- * Tadeusz STYCZEŃ SDS – O przełom w dziejach państwa prawnego prawa w Polsce, w Europie i na świecie. Słowo końcowe 235

PRAWDA – SUMIENIE – WŁADZA

- * Andrzej SZOSTEK MIC – Święty Tomasz Morus: prawo władzy a prawo sumienia **243**
- * Wiesław CHRZANOWSKI – Prymas Stefan Wyszyński jako mąż stanu **251**
- * Rocco BUTTIGLIONE – Plus ratio quam vis. Rozważania nad prawdą i demokracją na progu XXI wieku **260**
- * Bp Mieczysław CISŁO – O prymat Bożych praw. Homilia wygłoszona podczas Mszy św. odprawionej na zakończenie sympozjum „Prymat prawdy nad władzą. «Non possumus» w polityce... Dlaczego?” **271**
- * Thomas MORE, kard. Stefan WYSZYŃSKI – „Musimy być wolni od nas samych”. Wybór tekstów **277**
- * List apostolski „motu proprio” o ogłoszeniu św. Tomasza Morusa Patronem rządzących i polityków **288**

CODZIENNE PYTANIA ANTYGONY

15 XII 2001

- * List Ojca Świętego Jana Pawła II do ks. prof. Tadeusza Stycznia **295**
- * Wojciech CHUDY – Ksiądz Tadeusz Styczeń – ambasador republiki sumienia **297**
- * Cezary RITTER – W kręgu personalizmu **306**
- * List ks. prałata prof. dr. h.c., Josefa Zieglera do ks. prof. Tadeusza Stycznia **311**

MYŚLAĆ OJCZYŻNA...

- * Jerzy UMIASTOWSKI – Różaniec gdański. Zapiski od grudnia 1981 do listopada 1982 **312**

OMÓWIENIA I RECENZJE

- * Piotr ŚLĘCZKA SDS – Dziewięć wykładów Jacques’a Maritaina (rec.: J. Maritain, *Dziewięć wykładów o podstawowych pojęciach filozofii moralnej*, Lublin 2001) **335**
- * Jarosław KUPCZAK OP – O chrześcijańskich motywach sprzeciwu wobec kary śmierci (rec.: T. Ślipko SJ, *Kara śmierci z teologicznego i filozoficznego punktu widzenia*, Kraków 2000) **343**

- * Dorota CHABRAJSKA – Spór o osobę i naturę (rec.: J. Merecki SDS, *Spór o prawo naturalne. Analiza modelu argumentacji etycznej Josefa Fuchsa*, Lublin 2001) **350**
- * Paweł KAWALEC – Metaetyka czy prolegomena do teodycei? (rec.: R. M. Chisholm, *Ethics and Intrinsic Values*, Heidelberg 2001) **359**
- * Adam RODZIŃSKI – Człowiek z kryształu (rec.: K. Lanckorońska, *Wspomnienia wojenne*, Kraków 2001) **366**
- * Propozycje „Ethosu” **368**

SPRAWOZDANIA

- * Ks. Krzysztof MIKOŁAJCZUK – Unitas in varietate (sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej oraz prezentacji polskiego wydania Kodeksu Kanonów Wschodnich, KUL, 20 II 2002) **373**
- * Dariusz SKÓRCZEWSKI – Nowa perspektywa poetyki „dyskursu martyrologicznego” za oceanem (sprawozdanie ze spotkania z L. M. Krążyńskim, Konsulem Honorowym Rzeczypospolitej Polskiej w Houston, 25 I 2002) **378**
- * Andrzej PRYBA MSF, Głosić Ewangelię rodziny (sprawozdanie ze spotkania studyjno-formacyjnego diecezjalnych duszpasterzy rodzin i diecezjalnych doradców życia rodzinnego, Częstochowa, 21-22 IX 2001) **383**
- * Katarzyna KAŁDUŚ – Refleksje o *Dziadach* na scenie i w życiu (sprawozdanie z premiery *Dziadów* w Teatrze im. J. Osterwy, Lublin, 17 XI 2001, oraz z sesji „Literatura – metafizyka – teatr”, Lublin, 30 XI 2001) **389**

PONTYFIKAT W OCZACH ŚWIATA

- Ks. Marcin BRZEZIŃSKI – Obraz pielgrzymek Jana Pawła II do Ojczyzny w prasie polskiej **395**

PRZEZ PRYZMAT ETHOSU

- * Śmierć jest częścią życia. Z ks. prałatem Romualdem Biniakiem, dyrektorem Hospicjum im. ks. Jerzego Popiełuszki przy parafii Świętych Polskich Braci Męczenników w Bydgoszczy, rozmawia Mirosława Chuda **411**

KALENDARIUM

- * Dwudziesty trzeci rok pontyfikatu Jana Pawła II. 16 X 2000 – 15 X 2001 (oprac. Beata BOGUSZ) **415**

BIBLIOGRAFIA

- * Jan Paweł II na temat Europy. Bibliografia adnotowana wypowiedzi: 1995-2001 (oprac. Maria FILIPIAK, Cezary RITTER) **429**
- * Noty o autorach **439**
- * Summary **451**
- * Contents **454**